

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Po ponad dwóch dekadach od upadku apartheidu w państwach gdzie obowiązywała niegdyś segregacja rasowa średnio 65% bogactwa znajduje się w rękach 10% populacji, zaś region Afryki Południowej jest najbardziej zróżnicowanym pod względem dochodów miejscem na ziemi. Zagadnienia wyrównywania szans Czarnoskórej ludności w państwach subsaharyjskich, w których funkcjonowały systemy segregacji rasowej (RPA, Namibii i Zimbabwe) zajmowało miejsce centralne w toczących się tam debatach publicznych. Wśród dwóch głównych mechanizmów, które miały łagodzić gospodarcze skutki apartheidu znajdowały się: reformy rolne oraz akcje afirmacji gospodarczej Czarnoskórych obywateli (tzw. BEE – Black Economic Empowerment). Co ciekawe, konieczności zmiany struktury właścicielskiej, umożliwienie akumulacji kapitału Czarnoskórym obywatelom, a w konsekwencji pojawienie się nowej klasy średniej, która stabilizowała by system polityczny były podkreślane nie tylko przez rządy, ale również przez ludność białą. Pomimo ponad dwóch dekad wprowadzania tych polityk w RPA i Namibii, społeczeństwa tych państw charakteryzują się jednymi z największych na świecie współczynnikami rozwarstwienia. W Zimbabwe natomiast, gdzie apartheid skończył się w 1980 roku, doszło do siłowego odebrania ziemi białym farmerom i załamania gospodarczego, w wyniku czego gospodarka tego kraju zaczęła się kurczyć w tempie nie mającym precedensu w gospodarczej historii świata. Biorąc pod uwagę powyższe, ważnym, nie tylko ze względów akademickich ale również społecznych, zadaniem wydaje się próba analizy porównawczej strategii polityczno-gospodarczych ukierunkowanych na wyrównywanie poziomów życia i szans w państwach post-apartheidowych, jak i określenie w jaki sposób polityki łagodzenia skutków apartheidu wpłynęły na konkurencyjność południowoafrykańskich przedsiębiorstw i rolnictwa. Odpowiedź na pytanie o wewnętrzne – systemowe (np. korupcja, neopatrymonializm), międzynarodowe (np. sankcje nałożone na Zimbabwe, presja wywierana na państwa afrykańskie przez międzynarodowe instytucje finansowe), lub instytucjonalne (np. nieefektywność w egzekwowaniu prawa, niejasność procedur) czynniki, które przyczyniły się do nieskuteczności wprowadzania w życie kluczowego dla tych państw postulatu wyrównywania historycznych niesprawiedliwości wydaje się ważna poznawczo. Dodatkowo, powyższe zagadnienia skorelowane będą w procesie badawczym ze stabilnością południowoafrykańskich systemów politycznych i faktem pozostawiania u władzy w Zimbabwe, RPA i Namibii tej samej elity politycznej, która doprowadziła do transformacji ustrojowej. Efektem realizacji projektu mają być artykuły naukowe oraz wystąpienia konferencyjne. Badania przeprowadzane będą zarówno „zza biurka” jak i w wybranych państwach przez międzydyscyplinarny zespół badawczy, w skład którego wejdą reprezentanci nauk politycznych i ekonomii.